

Prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Bonenberg
Wydział Architektury
Politechnika Poznańska

PODPIS ZAUFANY
WOJCIECH
BONENBERG
14.05.2025 15:46:13 [GMT+2]
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

Poznań. 7.05.2025r.

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. arch. Małgorzaty Denis

Podstawą formalną recenzji jest zlecenie Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny Architektura i Urbanistyka Politechniki Warszawskiej.

Recenzję opracowano na podstawie przedstawionych materiałów obejmujących:

- Autoreferat, kopie dokumentu potwierdzających posiadanie stopnia doktora.
- Wykaz osiągnięć naukowych.
- Autorską monografię naukową pt. „Peri – urban. Typologia strefy podmiejskiej średnich miast Mazowsza”, Wydawnictwo Politechniki Warszawskiej, Warszawa, 2024, ISBN 978-83-8156-704-6, s.209 (suplement 1).
- Cykl 13 powiązanych tematycznie artykułów pt. „Implementacja zasad zrównoważonego rozwoju szansą na ograniczanie suburbanizacji miast” (suplement 2).
- Pozostałe publikacje: artykuły, w czasopismach i rozdziały w monografiach (suplement 3).
- Wybrane projekty architektoniczne (suplement 4).
- Inne dokumenty: nagrody, wyróżnienia, dyplomy, certyfikaty, podziękowania (suplement 5).

Sylwetka Kandydatki

Dr inż. arch. Małgorzata Denis ukończyła studia wyższe na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej uzyskując tytuł zawodowy magistra inżyniera architekta w roku 1998. W roku 2010 uzyskała uprawnienia urbanistyczne, nadane przez Izbę Urbanistów o. w Warszawie.

W roku 2011 w Politechnice Warszawskiej obroniła pracę doktorską pt. „*Inwestycje na terenach osiedli mieszkaniowych Warszawy w okresie 1990- 2005*”. Promotorem pracy była prof. dr hab. inż. arch. Wanda Śliwińska-Ładzińska.

Po obronie rozprawy doktorskiej awansowała na stanowisko adiunkta na Wydziale Geodezji i Kartografii w Katedrze Gospodarki Przestrzennej i Nauk o Środowisku Przyrodniczym Politechniki Warszawskiej.

Główne obszary zainteresowań naukowych dr Małgorzaty Denis obejmują problematykę równoważonego rozwoju i jego implementację w urbanistyce i w planowaniu przestrzennym miast. Dotyczy to zwłaszcza koncepcji miasta zwartego (*compact city*), miasta odpornego (*resilient city*), zielonej infrastruktury (*green belts, ecological corridors*). Dużo miejsca w aktywności badawczej Kandydatki zajmują zagadnienia suburbanizacji i periurbanizacji, typologia stref peri-urban, metody ich delimitacji oraz propozycje ograniczenia rozpraszania i porządkowania zabudowy. W

tym kontekście Kandydatka dostrzegła potencjał rewitalizacji oraz planowania partycypacyjnego. Jej dorobek naukowy łączy analizy urbanistyczne z praktycznymi propozycjami działań naprawczych, co czyni ją badaczką o wyraźnym profilu aplikacyjnym, istotnym dla dyscypliny architektura i urbanistyka.

Poprzez rozwiniętą współpracę interdyscyplinarną Kandydatka czerpała doświadczenia i inspiracje umiejętnie implementowane w prowadzonych studiach i analizach planistycznych. Współpracowała z Wydziałem Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku. Na uwagę zasługuje współpraca międzynarodowa z Paris-Sorbonne, Wydziałem Architektury Białoruskiego Narodowego Instytutu Technicznego w Mińsku (BNTU), Wydziałem Architektury Politechniki Lwowskiej, gdzie dr Denis prowadziła wykłady, uczestniczyła w seminariach i wspólnie z partnerami z Ukrainy przygotowała publikacje naukowe oraz wystąpienia konferencyjne. Szczególnie wartościowy był cykl wykładów „Miasta dla mieszkańców” zrealizowany w 2024 roku, poruszający zagadnienia partycypacji społecznej, projektowania uniwersalnego, rewitalizacji i kształtowania przestrzeni publicznych. Współpraca ta ma charakter trwały i rozwojowy

Pani dr Małgorzata Denis legitymuje się zasługującą na wyróżnienie praktyką projektową architektoniczno-urbanistyczną. Doświadczenia w tym zakresie zdobyła w warszawskich biurach projektowych *ART System*, *GiS Architekci*, *LS PLAN ARCHITEKCI*, *SOL-AR*, *Budplan*, *AMS Concept* oraz we własnej pracowni projektowej *Deniplan Małgorzata Denis*. Zamieszczony we wniosku wykaz osiągnięć projektowych architektoniczno-urbanistycznych obejmuje ponad 50 pozycji, składających się z projektów budynków mieszkalnych, usługowych, sportowych, przemysłowych (koncepty, projekty budowlane, projekty wykonawcze). Istotne miejsce w tym zestawieniu zajmują opracowania urbanistyczne: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz konkursowe koncepcje urbanistyczne. Wybrane dokonania projektowe są przedstawione w załączniku nr 4. Duża ich część może być oceniona jako bardzo interesujące osiągnięcia twórcze. Przykładowo można tu wymienić plan zagospodarowania przestrzennego rejonu Czerniakowa Południowego i Jeziorka Czerniakowskiego w Warszawie (2003 r.), pracę konkursową „Neopolis Project” w Kijowie (2006 r.), projekt przestrzeni publicznej w Wołominie - Gaj Pamięci (2019 r.)

Habilitantka wykazuje się ponadprzeciętną aktywnością w organizacji wydarzeń naukowych i dydaktycznych – zarówno jako inicjatorka, koordynatorka, jak i członkini komitetów organizacyjnych. Uczestniczyła w organizacji konferencji TUP, była sekretarzem ogólnopolskiej konferencji naukowej „Gospodarka Przestrzenna w Naukach Technicznych” oraz członkiem komitetów międzynarodowych wydarzeń, takich jak seminarium AESOP. Jako kierownik studiów podyplomowych „Gospodarka przestrzenna w praktyce” stworzyła ich autorski program nauczania i skutecznie wdrożyła jego pierwszą edycję.

Zaangażowanie Kandydatki w rozwój kierunku Gospodarka Przestrzenna widoczne jest także w jej działaniach promocyjnych, m.in. poprzez udział w organizacji konkursu „Zaplanuj swoją przestrzeń”, w którym pełniła funkcję przewodniczącej komisji konkursowej. Równocześnie jest aktywnym członkiem zespołu badawczego VCITYLAB (Wirtualne laboratorium modelowania geoinformacji dla miast), który w 2024 roku został uhonorowany Zespołową Nagrodą Rektora PW za osiągnięcia organizacyjne. Brała udział w przygotowaniu wniosku, który zaowocował uzyskaniem przez kierunek Gospodarka Przestrzenna certyfikatów jakości AESOP QR.

Pani dr Małgorzata Denis wykazuje istotną aktywność naukową w różnych ośrodkach akademickich oraz aktywnie działa na rzecz integracji środowiska naukowego z praktyką planistyczną i samorządową. Jej sylwetka wskazuje na wieloaspektowe zaangażowanie w rozwój badań, dydaktyki oraz praktyki urbanistycznej.

Działalność naukowa, badawcza

W pracy naukowej dr inż. arch. Małgorzaty Denis można zauważyć metodyczną realizację celowo określonego programu rozwoju własnych zainteresowań badawczych, obejmujących problematykę transformacji przestrzeni miejskich i podmiejskich w kontekście zrównoważonego rozwoju. W wykazie osiągnięć naukowych Habilitantka wymienia 1 monografię, 18 rozdziałów w monografiach, 30 artykułów naukowych. Należy zauważyć wysoko punktowane międzynarodowe czasopisma naukowe, w których publikowała: „Cities”, „Land”, „Land Use Policy” a także cieszące się prestiżem polskie czasopisma, takie jak „Teka Komisji Urbanistyki i Architektury o. PAN w Krakowie”, „Przestrzeń i Forma”, „Problemy Rozwoju Miast”.

W zestawieniu danych nauko metrycznych Kandydatka podaje:

Sumaryczny IF - 40,275.

Sumaryczny SNIP - 12,82.

Sumaryczny CiteScore - 58,76.

Sumaryczna punktacja MNIŚW/MEiN - 1 452.

Liczba cytowań: 79 wg Web of Science.

Liczba cytowań: 188 wg Google Scholar.

Liczba cytowań: 85 wg Scopus.

Są to dane aktualne w dniu składania wniosku. Natomiast w maju 2025 dane te przedstawiają się następująco:

Baza Scopus indeksuje 11 publikacji, 103 cytowań (bez autocytowań), wskaźnik h=5.

Baza Web of Science indeksuje 13 publikacji, 92 cytowań (bez autocytowań), wskaźnik h=5.

Baza Google Publish or Perish indeksuje: 89 publikacji, 220 cytowań, wskaźnik h=8.

Uważam, że wyżej wymieniony dorobek świadczy o dużej aktywności dr inż. arch. Małgorzaty Denis w zakresie upublicznia swoich osiągnięć badawczych. Aktywność tę podbudowuje udział w konferencjach naukowych, na których Habilitantka wygłaszała referaty.

Podsumowując tę część opinii stwierdzam, że omówione osiągnięcia naukowe i studialno-projektowe spełniają z wymagania stawiane habilitantom.

Rozprawa habilitacyjna

Przedstawiona do oceny książka pt. „*Peri-urban. Typologia strefy podmiejskiej średnich miast Mazowsza*.” zawiera 208 stron, 78 ilustracji (rysunki i fotografie), 5 wykresów, 17 tabel, wykaz bibliografii oraz słownik zastosowanych pojęć. Wywód naukowy jest wspomagany przez 231 przypisów. Praca została wydana przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej w roku 2024.

Rozprawa jest podsumowaniem badań i studiów prowadzonych przez dr inż. Małgorzatę Denis w 13-letnim okresie po uzyskaniu stopnia doktora. Praca stanowi oryginalne opracowanie naukowe, poświęcone analizie zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych zachodzących w strefach podmiejskich dziewięciu średnich miast województwa mazowieckiego. Praca podejmuje istotne zagadnienie periurbanizacji – zjawiska coraz bardziej znaczącego w kontekście współczesnych przemian struktury przestrzennej i demograficznej miast, a także w kontekście wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju. Autorka wykazuje się dobrą znajomością zarówno stanu badań, jak i praktyk planistycznych związanych z transformacjami obszarów podmiejskich. W pierwszych rozdziałach monografii precyzyjnie określa przedmiot i cele badań, osadzając problem w szerszym kontekście badawczym. Szczególną wartość poznawczą wnosi podjęta próba delimitacji oraz typologizacji stref peri-urban w skali regionalnej Mazowsza, z uwzględnieniem zróżnicowanych uwarunkowań historycznych, prawnych i przestrzennych. Wybór próby badawczej (dziewięciu miast: Ciechanów, Grodzisk Mazowiecki, Mińsk Mazowiecki, Mława, Otwock, Piaseczno, Sochaczew, Wołomin, Żyrardów) wydaje się uzasadniony zarówno ze względu na ich położenie względem metropolii warszawskiej, jak i zróżnicowane tempo rozwoju przestrzennego.

Osadzona w aktualnym dorobku teoretycznym oraz empirycznym, praca pogłębia rozumienie periurbanizacji nie tylko jako zjawiska morfologicznego, ale również jako procesu społecznego, ekonomicznego i planistycznego. Autorka trafnie identyfikuje luki w dotychczasowych badaniach nad średnimi miastami, których rola w systemie osadniczym często bywa niedoceniana. Tymczasem, jak dowodzi Autorka, to właśnie średnie miasta i ich obszary okoliczne stają się obecnie areną dynamicznych przemian przestrzennych o strategicznym znaczeniu dla równowagi rozwoju regionalnego. Uważam, że istotny wkład w rozwój dyscypliny *architektura i urbanistyka* stanowi zaproponowany model funkcjonalno-przestrzenny stref peri-urban. Umożliwia on nie tylko diagnozę stanu istniejącego, ale także formułowanie zaleceń planistycznych, w tym określenie granic zabudowy, tworzenie zielonych pierścieni, korytarzy ekologicznych. Problemy systematyzująco - klasyfikujące stref podmiejskich zostały ujęte w szerokim kontekście funkcjonalno-przestrzennym, co pozwoliło na uzyskanie wartościowych uogólnień.

Zaproponowane podejście koresponduje z najnowszymi tendencjami w planowaniu strategicznym i jest zgodne z ideą miasta kompaktowego.

W recenzowanej rozprawie trudno wskazać istotne słabości metodologiczne czy interpretacyjne. Można jednak postulować:

- Pogłębienie perspektywy porównawczej – w przyszłych badaniach warto rozważyć szersze zestawienie z przykładami z innych regionów Polski lub krajów UE o zbliżonej strukturze osadniczej.

- Większe uwzględnienie aspektów społecznych – chociaż praca koncentruje się na analizie przestrzennej, uwzględnienie opinii mieszkańców mogłoby wzbogacić diagnozę funkcjonalną stref peri-urban.

Podsumowując uważam rozprawa habilitacyjna dr Małgorzaty Denis jest dziełem dojrzałym, oryginalnym i wartościowym poznawczo. Przedstawia koncepcję badawczą, precyzyjnie zrealizowaną przy użyciu odpowiednio dobranych metod. Wnioski zawarte w pracy mają zarówno charakter naukowy, jak i aplikacyjny, i mogą służyć jako podstawa do opracowania kierunków polityk przestrzennych w skali lokalnej i regionalnej.

Biorąc pod uwagę znaczący wkład pracy w rozwój dyscypliny *architektura i urbanistyka*, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym, uważam, że recenzowana rozprawa habilitacyjna spełnia wymagania stawiane w postępowaniu habilitacyjnym.

Cykl publikacji pt. „Implementacja zasad zrównoważonego rozwoju szansą na ograniczanie suburbanizacji miast”

Oceniany cykl trzynastu publikacji autorstwa lub współautorstwa dr Małgorzaty Denis stanowi spójny tematycznie i metodologicznie zestaw prac naukowych koncentrujących się wokół problematyki zrównoważonego rozwoju, suburbanizacji i transformacji przestrzeni miejskich w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru metropolitalnego Warszawy. Publikacje te, wydane w renomowanych czasopismach krajowych i międzynarodowych (m.in. *Cities, Land Use Policy, Land, Przestrzeń i Forma, Studia Miejskie*), wykazują na wyraźny wkład Autorki w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka. Cykl ten obejmuje zarówno studia empiryczne (np. przypadki Józefowa, Otwocka, Góry Kalwarii), jak i analizy porównawcze oraz ujęcia konceptualne (m.in. idea „miasta zwartego”, recykling przestrzeni, „urbanizacja typu Tertres”, pandemia a odporność miast). Szczególnie cenne są artykuły poświęcone delimitacji obszarów metropolitalnych (Warszawa i Lwów), badaniu chaosu przestrzennego w strefach podmiejskich oraz narzędziom wspomagającym z budowę miasta zrównoważonego i odpornego.

Zaprezentowany dorobek w interesującej formie obrazuje ewolucję myśli naukowej Autorki oraz rozwój jej podejścia badawczego. Podkreślić należy interdyscyplinarny charakter badań, uwzględniający aspekty społeczne, funkcjonalne, środowiskowe i morfologiczne.

Cykl publikacji dowodzi, że dr Małgorzata Denis posiada ugruntowaną pozycję w środowisku naukowym oraz znaczący dorobek publikacyjny w zakresie współczesnych przemian przestrzeni miejskiej. Artykuły stanowią wkład w debatę nad racjonalizacją rozwoju stref podmiejskich i implementacją zasad zrównoważonego

rozwoju w praktyce urbanistycznej. Oceniany cykl spełnia wymagania stawiane osiągnięciu naukowemu w postępowaniu habilitacyjnym. Publikacje są oryginalne, wartościowe poznawczo i wykazują istotny wpływ na rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka.

Osiągnięcia organizacyjne i dydaktyczne

Dr Małgorzata Denis wyróżnia się znaczącą aktywnością naukową, realizowaną w więcej niż jednej uczelni, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Jej dorobek wskazuje na wieloaspektowe zaangażowanie organizacyjne, dydaktyczne oraz twórcze architektoniczno-urbanistyczne. W zakresie działalności naukowo-dydaktycznej poza macierzystą Politechniką Warszawską, Habilitantka prowadziła zajęcia na Uniwersytecie Warszawskim (ćwiczenia z projektowania wspomagane komputerowo), Uniwersytecie Jagiellońskim (wykład gościnny nt. roli kultury i sztuki w procesie rewitalizacji), a także w kilku uczelniach niepublicznych, m.in. w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego oraz Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych. Zajęcia te obejmowały przedmioty z zakresu urbanistyki, rysunku technicznego i zasad projektowania, a także wykorzystywały nowoczesne narzędzia graficzne i metody dydaktyczne.

Dr Denis współpracuje z jednostkami samorządowymi, od 2018 roku, jest członkiem komisji konkursowej organizowanej przez Burmistrza Miasta Kutna na najlepszą pracę dyplomową dotyczącą Kutna. Była współautorem wytycznych i koordynatorem współpracy z Urzędem Gminy w Żabiej Woli, Urzędem Miejskim w Wołominie, Urzędem Miejskim w Mszczonowie, Urzędem Miejskim w Łowiczu. Od 2015 roku jest przewodniczącą Komisji architektoniczno – urbanistycznych w gminach Żelechów i Klwów.

W sferze międzynarodowej szczególnie ważna jest wieloletnia współpraca z Politechniką Lwowską oraz udział w międzynarodowych wydarzeniach, takich jak warsztaty urbanistyczne we współpracy z Uniwersytetem Paris-Sorbonne oraz konferencje organizowane przez AESOP, o czym już wspominałem w punkcie omawiającym sylwetkę Kandydatki.

Była promotorem 123 prac dyplomowych, w tym kilkunastu nagrodzonych i wyróżnionych, recenzowała 197 prac inżynierskich i magisterskich.

Aktualnie pełni funkcję promotora pomocniczego w otwartym przewodzie doktorskim Łukasza Kuzaka pt. *„Rezerwy terenowe w miastach i ich znaczenie w zrównoważonym gospodarowaniu przestrzenią miejską z wykorzystaniem modelu decyzyjnego (MDRT)”* na Wydziale Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej oraz w otwartym przewodzie doktorskim Damiana Derewońko pt. *„Urbanistyka obrzeży miast. Procesy zachodzące w strefie peryferyjnej Warszawy, na przestrzeni ostatnich 30 lat”* na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej.

Ocena spełnienia kryteriów osiągnięć habilitacyjnych

Poniższa tabela przedstawia ocenę osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych dr Małgorzaty Denis w kontekście wymagań stawianych kandydatom w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, dyscyplina: architektura i urbanistyka.

Kryterium	Opis oceny	Ocena (Spełnia/Nie spełnia)
Osiągnięcie naukowe stanowiące istotny wkład w rozwój dyscypliny	Rozprawa habilitacyjna prezentuje nowatorską typologię i delimitację stref peri-urban średnich miast Mazowsza. Wyniki badań mają duży potencjał aplikacyjny w zakresie polityki przestrzennej i planowania urbanistycznego.	Spełnia
Posiadanie stopnia naukowego doktora oraz dorobek naukowo-badawczy	Habilitantka jest doktorem nauk technicznych, wykazuje się znaczącą aktywnością naukową i publikacyjną, koncentrującą się na zagadnieniach urbanizacji, rozwoju regionalnego i planowania przestrzennego.	Spełnia
Aktywność dydaktyczna i popularyzatorska	Dr Małgorzata Denis prowadziła zajęcia dydaktyczne na poziomie akademickim, promując zagadnienia periurbanizacji oraz zrównoważonego rozwoju przestrzennego.	Spełnia
Istotna aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Działalność organizacyjna, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym	Kandydatka udokumentowała efekty naukowo-badawcze powstałe w wyniku współpracy z Politechniką Lwowską oraz kilkoma krajowymi uczelniami. Współpracowała z jednostkami samorządowymi oraz angażowała się w realizację projektów związanych z kształtowaniem polityki przestrzennej.	Spełnia

Po wnikliwym zapoznaniu się z osiągnięciami naukowymi, projektowymi, dydaktycznymi i organizacyjnymi pozytywnie opiniuję wniosek habilitacyjny. Stwierdzam, że dorobek dr inż. arch. Małgorzaty Denis, jak również wskazane osiągnięcia naukowe będące podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego spełniają wymagania ustawowe.

W szczególności Kandydatka posiada osiągnięcia stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny architektura i urbanistyka oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną na więcej niż jednej uczelni.

Wojciech Bonenberg

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'W Bonenberg', with a stylized, flowing script.